

Freud

Az SZTK-rendelő földszintjén, a fehér ajtó mögött ócska, kis szobrászműhelyt találtam; minden csupa por, agyag és ételhulladék; Egy Amazonas taszitott, nyomultam befelé. A piszkos kötényt és kendőt viselő, mocskos nőalak fölnézett, megismertük egymást: én a széles járomcsontjait és a szemét. Sehol a fehér, orvosi köpeny. Egyszerre észrevettem kezemben a partvist. Sokszor elképzelttem már (az álom szerint is), hogy találkozunk, de soha így, partvissal, ez zavart. Még inkább a babos kendő, amit viseltem és amit le is kaptam a fejemről, de hiába, mert láttam, hogy látta, és ettől olyan düh fogott el, hogy ellenséges fejhangon kezdtem beszélni, hogy már túl vagyok rajta, és ez itt a lakás (már ott ültünk), az meg a két gyerek. Igen, mondta, mindenkinek túl későn jön, amire vár, a megoldás, ő is például mennyit várt valami Gyurira. Újból elrontva minden, mint húsz év előtt. Ekkor megborzongott a sivatag és mindent belepett a fekete homok, és nem maradt semmi más, csak az eget-földet betöltő hiénaiüvöltés, hogy mi lett belőlünk, akik fényes és feszes arcbőr voltunk időnk járomcsontjain.

Az értelmiség nehéz ügye

„Nem ügy”, mondta az Elhárítás Ügynöke, „ez az izgága népesség magát veri szét. Gall táncra, germán trappra könnyen áll a lába, de a világ rugóit szerelni, ez bűdös neki. A gyors hatás mérhető sikerére vágyik, és ha ez valamely okból elmarad, rázza az idő rácsait, mint egy dühében makogó majom. Van ügy, hogy egy paraszt többet tud, mint a görög mesterek: az ő háborúja a magok nemzedéke, és a magvető nem mondja: 'övék a jövő' — kié? —, csak egy ütemre jár a Földdel, mint maga a mag. E ritmust sejtve élni félig győzelem. Félig, mondom, mert létezésünk más fele: államügy, hitszegés, adók, a szennyek szennye, merő rögtönzés egy ismeretlen szerkezet tépőfogai közt, honnét az úgynevezett lélek föltekint és istennek képzei azt, aminek terrvrajzát nem érti. Élni veszteség is, ez a kulcs a zárhoz. Caesar, ez a nagybélű parázna (kinek lépteit óvják az égiek!) megnyerve Galliát megnyerte a veszélyt: csak egy e bohócok közül tudjon jól veszteni, a jogfolytonosság, ki tudja, miben és hogyan, de sértetlen marad, s a csillagszerkezet a beleépített program szerint kattog tovább, s a tartomány elolvad, mint a hó.”

Budapest a század elején

Másodosztályú Bécs a Kék Duna mentén. De az össze nem illő
végletek között vakító ívet von a titkos magasfeszültség.
A bankárházban bankrabló eszmékkal kacérkodik a fiatalúr.
A tőke palotákba fekteti magát és szabadelvű újságokkal
takarózik. A szegénység tükörbe néz: magát látja, a vég-
telent, a teremtés gipszrózsáit és kariatidáit; a hirtelen
fölismerés felborítja a villamost, átlőtt kabátban fekvő
halottak a macskaköves úton, gépfegyverzene. A repedt
államvázában Baudelaire virágai, de fönt, az eszmék légritka
terében az energia és a közösség újonnan fölhalált atom-
modelljei — a még meg sem szilárdult, máris kiáltványokkal
bombázott, újjgazdag Athén. Hamar odalesz az egész. Az emig-
rációs klubokban még egy ideig szavalnak az Európára tekintő
szónokok, majd az öntöttvas nyereg alatt puhított hullák
millióiból spongyát csinál az idő és letörli vele a táblát,
melyen vak sugarakban araszol a csúszómászó vér.

